

הנדון: הודעה בדבר כוונה להתקשרות עם - מכון הנריאטה סאלד לשנת 2015

משרד החינוך, באמצעות האגף הבכיר לבחינות מבקש להתקשר עם מכון הנריאטה סאלד כספק יחיד בתחמומו לקבלת שירות של פיתוח, הכנה והפקה של שאלוני בחינות בגרות במקצועות העיוניים והמדעיים, תוך שילוב הפיתוח של שאלונים יעודיים לתהליך קידום הרפורמה בבחינות הבגרות כפי שהוגדרה בחודשים האחרונים על ידי הנהלת המשרד.

1. עלות ההתקשרות הצפויה: 19,977,620 ₪

המשרד שומר על זכותו להרחיב את היקף ההתקשרות בתקופת ההתקשרות המצויינת להלן (כולל תקופת האופציה) בהיקף של עד 40% הן במהלך ההתקשרות הראשונה והן בתקופת האופציה וכן הרחבות שתידרשנה מעבר לכך בשל הרפורמה בבחינות הבגרות.

2. תקופת ההתקשרות 1 לינואר 2015 ועד 31 לדצמבר 2015, תוך שמירת זכות המשרד להתקשר גם בשנת 2016, בכפוף להנחיה 7.8.2 לתח"מ.

3. מספר ספק: 580052124

4. הכמויות המתוכננות למסגרת שנתית: הכנת 382 שאלוני בחינות בגרות, בהתאמה לתכניות הלימודים במקצועות המדעיים והעיוניים במערכת החינוך העל יסודי, בכלל זה את תכנית ההבחנות החדשה בבחינות הבגרות, בהכנת מחוונים מותאמים בהדרכת המעריכים בהכנת ניתוח איכויות כל בחינות הבגרות במערכת לקראת התערבות ובמתן משוב סטטיסטי של מעריכים בפרספקטיבה של עשר שנים לאחור.

5. הגוף המקצועי: המרכז לבחינות בגרות שבמכון סאלד הוקם בשעתו ע"י ממשלת ישראל בהחלטת ממשלה ופועל בכפוף למשרד החינוך במטרה ליצור איזון בין מטרת הבחינות כמכשיר המעריך ומוודד את ידיעת תכנית הלימודים ובין שמירה על איכות פסיכומטרית גבוהה המוכרת על ידי האוניברסיטאות ומוסדות המאפשרת מתן משמעות לתעודת הבגרות ולציונים שבה. ההחלטה להקים את המרכז במכון סאלד, נבעה בין השאר מן הצורך להקים גוף מחקרי, בעל תשתית ומסורת מחקרית אמינה ורבת שנים בתחומים נרחבים של מדעי החברה, וכן משום שקיים בו מרכז מידע היכול לספק תמיכה וידע שוטף בתהליך הכנת הבחינות. מכאן הכוונה של המשרד להתקשר בפטור ממכרז עם מכון סאלד לכתובת שאלוני בגרות בנתיב העיוני, בהיותו ספק יחיד כפי שיפורט להלן:

6. רקע לתהליכים ונימוקים:

6.1.1 משרד החינוך פיתח וביצע במשך שנות עבודה רבות את מערך בחינות הבגרות ובמקביל תהליכי עבודה איכותיים, המבטיחים למדינת ישראל מערכת בחינות הסמכה טובות ומקצועיות. מערכת הבחינות שפותחה מתבססת על תכניות הלימודים הרשמיות ובאמצעותה בוחנים את הישגי התלמידים בתכני תכניות הלימודים. מטבע הדברים, מערכת הבחינות הינה רגישה במיוחד, בוודאי עבור הנבחנים עצמם, שכן הבחינות קובעות משמעותיות להמשך דרכם של בוגרי מערכת החינוך - לקבלה לעבודה, ללימודי המשך ובמקביל לדרישות מערכת ההשכלה הגבוהה.

6.1.2 בחינות הבגרות בישראל מבוססות על תכניות הלימודים ובאמצעותן בוחנים את ידיעותיהם ושליטתם של התלמידים בתכנים. הבחינות חייבות להסתמך באופן מוחלט על תכניות הלימודים, ועל מטרות הלמידה וההוראה כפי שנקבעות ע"י ועדות המקצוע. כמו כן, מערך הבחינות נמצא מזמן לזמן בתהליך של שינוי, הן בשל שינויים ועדכונים בתוכניות הלימודים, והן בשל השינויים המתרחשים בתפיסה הרעיונית של המקצועות ובהרכב של בחינות הבגרות המיוצגים ע"י אגף הבחינות של משרד החינוך וכן בשל שינוי מדיניות ההבחנות מזמן לזמן.

6.1.3 **קריטיות התהליך:** מדובר בתהליך בעל חשיבות קריטית, רגיש מאוד, עת קיימת חשיבות עליונה הן לשמירה על מקצועיותו והן על שמירת סודיות מוחלטת וחסיון בתהליך. אמנם ישנם גופים שונים אשר מכינים בחינות שהינן בעלות חשיבות וניסיון דומה כגון בחינות פסיכומטריות, אלא שלא ניתן להשוות בין סוגי הבחינות הללו שכן בחינות הבגרות הן בחינות מסוג "קריטריון", בניגוד, לבחינות הפסיכומטריות שהן בחינות מסוג "נורמה". ההבדל בין שני סוגי הבחינות הינו מהותי: בחינות מסוג "נורמה" הן בחינות סגורות יותר וכוללות פריטי השלמה, פריטי כן/לא ופריטי רב ברירה (תשובה נכונה אחת ועוד 3 מסיחים בד"כ), כמו בבחינה הפסיכומטרית אלה מיועדות לדירוג הנבחנים ע"פ שיטת "ליגה". בבחינות מסוג "קריטריון" הבחינה היא בחינה פתוחה למענה חופשי של הנבחנים, היא מבוססת על בניית פריטים פתוחים לתשובה ולמענה תכני והכולל מידע וידע לרבות עמדות והעמקה בו, אשר אמורים לשקף את למידת תכנית הלימודים המוצהרת והנלמדת. משכך, השוני בין שני סוגי הבחינות אינו מותיר מצב שניתן כלל להשוואה בין תהליך ההכנה של בחינות מסוג "נורמה" לבחינות מסוג "קריטריון". בחינות הבגרות לוקחות בחשבון מגוון שיקולים המבוססים על תכנית הלימודים והלמידה המתרחשת בבתי הספר, לכן התהליך הינו שונה בתכלית. מכאן שקיימת חשיבות להתקשרות עם גופים שהתמחו בעניין התהליך של הכנת בחינות הבגרות עד היום כאמור להלן.

6.1.4 למשרד החינוך צורך בהתקשרות עם גורם שהתמחה ומבצע בחינות בגרות בחינוך העיוני והמדעי - גורם זה פועל בהתאם וכפוף להנחיות משרד החינוך במטרה ליצור איזון בין מטרת הבחינות כמכשיר המעריך ומודד את ידיעת תכנית הלימודים ובין שמירה על איכות פסיכומטרית גבוהה המוכרת על ידי האוניברסיטאות ומוסדות להשכלה גבוהה, המאפשרת מתן משמעות לתעודת הבגרות ולציונים שבה.

6.1.5 ההחלטה להתקשרות עם הגורם המבצע בחינות בנתיב העיוני-מדעי נבעה בין השאר מן הצורך לקיומו של גוף מומחה טסטולוגי, בעל תשתית ומסורת מחקרית אמינה ורבת שנים בתחומים נרחבים של הוראת המקצועות העיוניים-מדעיים, וכן משום שקיים בגורם זה מרכז ניתוח מידע היכול לספק תמיכה וידע שוטף בתהליך הכנת הבחינות.

7. הייחודיות של מכון הנריאטה סאלד בחינוך העיוני-מדעי:

7.1 לגוף יש ניסיון מקצועי ייחודי, בתחומי המחקר החינוכי, פיתוח כלי הערכה ומדידה בחינוך וביישום בחינות הסמכה "קובעות גורל" מסוג High Stakes. בישראל בחינות הבגרות הינן בחינות מסוג קריטריון, המכילות בתהליכים של התאמה

לתכניות לימודים פתוחות, הכנת מחוונים ותיאום בין מעריכים (Alignment), אשר נצבר במשך שנים ארוכות בעבודת פיתוח יישום ושיפור שנערכה במשותף עם משרד החינוך. מכון סאלד פיתח מומחיות ייחודית ובמשך השנים הוכשר, הודרך וצמח בתוך מערכת החינוך ועבורה. זהו תהליך שהתרחש בהדרגה, תוך למידה והתנסות. לא ניתן להגיע לרמה המקצועית בתחומי המדידה והערכה בבחינות הבגרות שהינו מהלך ייחודי בישראל מבלי לעבור תהליך דומה. והגורם הנ"ל פיתח את כל היכולות והמיומנות בצד הידע ובתוך צמיחה והטמעה שיטתית של כל התהליכים לאורך שנים (בפיתוח שאלונים), תוך שיתוף פעולה עם המשרד כאמור.

7.2 יעילות השירות - במהלך השנים האחרונות נעשתה בדיקה מחודשת של תמחור השאלונים וקביעת קריטריונים לתמחור בחתכים שונים - מהלך זה הוביל להתייעלות ואף הוזיל באופן משמעותי את מחירי השירות.

7.3 הסיכון ביציאה למכרז בנושא רגיש זה הוא אובדן הידע והניסיון, תוך העמדת תהליך הכנת שאלוני בחינות הבגרות במערך שנת הלימודים בספק, הינו גדול מדי בכדי שהמשרד יוכל להרשות לעצמו לקחתו, והוא גובר על כן על כדאיות היציאה למכרז במונחי עלות- תועלת.

7.4 מזמן לזמן משרד החינוך עומד בפני שינוי מהותי בתפיסת ההערכה והבחינות. החל משנת תשע"ה המשרד מפעיל את הרפורמה החדשה הבחינות הבגרות במסגרת "למידה משמעותית", שינוי זה אמור להשפיע על תהליכי הלמידה בבתי הספר ונדרשת מידה גדולה יותר של בקרה על התהליכים הנדרשים על הציונים אשר ידווחו על ידי בתי הספר. על מנת שמהלך כזה יצלח נדרש שיבוצע ע"י מי שהינו בעל ידע, מומחיות וניסיון, שחווה ומכיר לעומק את מערך ההבחנות בישראל.

7.5 היעדר חלופות - במהלך השנים נעשו מספר ניסיונות לאתר גופים מומחים נוספים בתחום פיתוח והכנת הבחינות. פורסם קול קורא לאיתור גופים נוספים בעלי מומחיות נדרשת, אלו לא נמצאו.

7.6 מטבע הדברים בתחום בעל חשיבות ורגישות כה משמעותיים כל הליך מכרזי יחייב הכללת תנאי מוקדם של ניסיון בתחום בחינות הבגרות, שכן ניסיון אחר אינו דומה לניסיון הנדרש, והעדר הניסיון הנדרש בוודאי יגרום נזק למערכת. ניסיון כאמור בחינוך העיוני-מדעי יש רק למכון סאלד ולפיכך למעשה פרסום מכרז הינו מלאכותי.

7.7 אשר על כן, קיים גורם אחד, מומחה בתחומו, למקצועות העיוניים. זוהי מומחיות נרכשת שנצברה לאורך שנים רבות של ניסיון ועבודה בשטח ולכן מכון סאלד הינו למעשה ספק יחיד בתחומו.

8. ככל שיש למאן דהוא השגה לאמור לעיל יגישה במענה לפנייה זו .